

Sygn. akt VI U 189/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Hanna Parzybut-Dan

Protokolant: stażysta Karolina Wojtkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2015r. roku w P.

sprawy E. S. i M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w W.

o ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania E. S. i M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

z dnia 19 stycznia 2015 roku, nr (...)

oddala odwołania.

SSO Hanna Parzybut-Dan

UZASADNIENIE

M. W. i E. S. wnieśli odwołanie do Sądu Okręgowego w Płocku od decyzji nr (...) z dnia 19 stycznia 2015 r. wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W..

Powyższą decyzją organ rentowy stwierdził, że E. S. podlega ubezpieczeniom społecznym emerytalno-rentowym, wypadkowym jako pracownik z tytułu zatrudnienia u M. W. z podstawą wymiaru składek, która wynosi za sierpień 2014 r. - 4.200 zł, za wrzesień 2014 r.- 4.200 zł (k. 45 akt ZUS).

W odwołaniu z dnia 28 stycznia 2015 r. M. W. wskazał, że E. S. była zatrudniona na stanowisku Przedstawiciela handlowego / doradcy z wynagrodzeniem 9.513,03 zł brutto i 6700 zł netto, które jest zgodne z ogólnie obowiązującym przepisami i prawem, a składki od tej kwoty zostały odprowadzone w terminie. Z uwagi na złożony charakter pracy, odwołujący poszukiwał osoby, która przejęłaby część jego obowiązków i pomogła rozwinąć charakter działalności. E. S. spełnia wszelkie kryteria – posiada wyższe wykształcenie, dysponuje niezbędną wiedzą z zakresu zarządzania, wprowadziła pomysły, które poprawiły kondycję firmy. Dzięki propozycjom i kontaktom pracownika odwołujący podjął współpracę z innymi firmami, co zaowocowało pozyskaniem klientów i wzrostem usług.

Sprawa z odwołania M. W. została zaewidencjonowana pod sygn. akt VI U 189/15.

E. S. we wniesionym odwołaniu zakwestionowała podstawę wymiaru składek określoną przez ZUS w zaskarżonej decyzji, wskazując, że średnie wynagrodzenie przedstawiciela handlowego będące podstawą do ustalenia wynagrodzenia dotyczy pracowników na terenie W. w branży spożywczej. Odwołująca natomiast zgodnie z podpisaną

umową wykonywała pracę na dwóch stanowiskach przedstawiciela handlowego i doradcy. Firma (...) była nastawiona na klienta indywidualnego, a dzięki ubezpieczonej odwołujący nawiązał ścisłą współpracę z firmami o podobnym profilu działalności oraz hurtowniami oferującymi artykuły niezbędne do wykonywania klimatyzacji i wentylacji. Dzięki temu powiększył się zakres usług i pozyskuje nowych klientów. Planuje też zatrudnienie nowego pracownika, który pomoże mu przy wykonywaniu prac instalacyjno-montażowych. Zostanie wkrótce uruchomiony sklep firmowy, który będzie wymagał większej dyspozycyjności właściciela. Istotne jest, że w krótkim czasie M. W. rozszerzył swoją działalność. Odwołująca podkreśliła, że jest osobą wykształconą o dużym doświadczeniu zawodowym. Osiągała też wysokie wynagrodzenia w czasie poprzednich zatrudnień. Przykładowo w (...) Sp. z o.o. prowizje przewyższały zwykle wynagrodzenie podstawowe, a całkowita kwota do wypłaty wnosila ponad 5000 zł netto. Po urlopie macierzyńskim ubezpieczona pragnie powrócić do pracy na zajmowane stanowisko.

Sprawa zawisła pod sygn. akt VI U 587/15.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2015 r. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę pod sygn. akt VI U 587/15 i VI U 189/15, i zarządził wspólne ich prowadzenie pod sygn. akt VI U 189/15 (k. 45).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 sierpnia 2014 r. została zawarta pomiędzy E. S. a płatnikiem składek M. W. umowa o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego / doradcy z wynagrodzeniem 9.513,03 zł brutto, 6.700 zł netto (k. 17 akt ZUS). Ubezpieczona uzyskała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na zajmowanym stanowisku (k. 21 akt ZUS) oraz przeszła szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy(k. 19 akt ZUS). M. W. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie montażu wentylacji i klimatyzacji (zaświadczenie k. 8 akt ZUS).

Odwołująca jako przedstawiciel handlowy i doradca miała za zadanie rozwinąć profil działalności gospodarczej odwołującego, pozyskać nowe kontakty z innymi firmami oraz nowych klientów. E. S. zaangażowała się w utworzenie strony internetowej firmy oraz otwarcie sklepu internetowego. Nawiązała kontakt z firmą (...), która dostarcza M. W. stałe zlecenia na wykonanie wentylacji. Dzięki pomocy odwołującej M. W. spłacił zadłużenie w zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i inne zobowiązania. E. S. świadczyła pracę codziennie. Nie miała normowanego czasu pracy ani ustalonych godzin pracy. Wiele spraw załatwiała telefonicznie. Wyjeżdżała też służbowo. (dowód: zeznania stron k. 85-86, k. 51-53, oświadczenia właścicieli firm współpracujących k. 11-14 akt ZUS).

E. S. od 1 października 2014 r. przebywała na zwolnieniu z powodu ciąży (dowód: k. 18-20).

Decyzją z dnia 12 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że E. S. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od sierpnia 2014 r. z przedsiębiorcą M. W. (k. 26 akt ZUS).

E. S. ukończyła studia I stopnia w Wyższej Szkole (...) w W. o specjalności zarządzanie przedsiębiorstwem i uzyskała tytuł licencjata. Poprzednio była zatrudniona na stanowiskach: referenta ekonomicznego, agenta ubezpieczeniowego, asystenta, konsultanta ds. obsługi klienta, przedstawiciela telesprzedaży, doradcy d.s bankowości detalicznej (kopia dyplomu k. 45, świadectwa pracy k. 28-35 akta ZUS).

W okresie zatrudnienia w (...) Sp. z o. o. w W. w 2006 r. osiągała wynagrodzenia – od 2664 zł do 3793,80 zł brutto, w 2007 r. – od 2676 zł do 5542,22 zł brutto. W 2008 r. – od 4706 zł do 6628,44 zł, w 2009 r. – od 4728,72 zł do 6935,88 zł, w 2010 r. – od 4484,84 zł do 8579,60 zł brutto, w 2010 r. od 6115,19 zł do 8075,04 zł brutto, natomiast w Banku (...) w W. w okresie od 1 grudnia 2011 r. do 28 lutego 2012 r. podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wyniosła 2819,35 zł brutto (wykaz wynagrodzeń- k. 72-73).

M. W. za 2014 r. w okresie od stycznia 2014 r. do września 2014 r. wykazał średni miesięczny dochód w kwocie 5.767,41 zł. W 2013-2014 zalegał z uiszczaniem składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i FGŚP

(k. 50 akt ZUS). Na dzień 29 czerwca 2015 r. M. W. nie posiada zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i FGŚP (zaświadczenie k.49).

Średnie wynagrodzenie przedstawiciela handlowego na terenie Województwa (...) wynosi 4.200 zł (k. 49 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów z akt ZUS, z akt sądowych oraz w oparciu o zeznania stron.

Spór w sprawie dotyczył wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia E. S. na podstawie umowy o pracę u M. W. z wynagrodzeniem 9.513,03 zł brutto.

Odwołujący podkreślili, że działania organu rentowego polegające w ingerowaniu w wysokość wynagrodzenia jest niezasadne. Stanowisko E. S. nie sprowadzało się tylko do zakresu obowiązków przedstawiciela handlowego, ale także doradcy przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Po jej zatrudnieniu obroty firmy wzrosły, a M. W. nadal rozwija swoją działalność.

Na okoliczność zakresu obowiązków Sąd przesłuchał strony postępowania. Sąd dał wiarę stronom, odwołująca miała teoretyczną i praktyczną wiedzę w zakresie zarządzania. Zajmowała też samodzielne stanowiska konsultanta ds. obsługi klienta, przedstawiciela telesprzedaży, doradcy d.s bankowości detalicznej, co pozwoliło je uzyskać szerokie kontakty biznesowe. Z faktu uiszczenia zaległych składek na ZUS wynika też, że odwołująca przyczyniła się do zwiększenia obrotów firmy. Natomiast na dzień zatrudnienia działalność odwołującego nie przynosiła takich dochodów, aby mógł zatrudnić pracownika z wynagrodzeniem 9.513,03 zł brutto. Miał bowiem zadłużenie w organie rentowym z tytułu składek, a jego średni dochód od początku roku wynosił 5.767,41 zł. Przy takich dochodach w dłuższej perspektywie nie było go stać na opłacanie wynagrodzenia pracownika w takiej wysokości. Organ rentowy wykazał na podstawie dostępnych informacji internetowych, że średnie wynagrodzenie przedstawiciela handlowego na terenie Województwa (...) wynosi 4200 zł. Źródła podane w Internecie zostały zakwestionowane przez odwołującą, bowiem wskazała, że świadczyła pracę jako przedstawiciel handlowy- doradca, a więc jej zakres obowiązków był szerszy niż tylko na stanowisku przedstawiciela handlowego. W ocenie Sądu nie ma podstaw, aby uznać, że wynagrodzenie powinno być wyższe z racji łączonego - podwójnego stanowiska ubezpieczonej. Odwołująca nie wykonywała bowiem obowiązków w przedsiębiorstwie o dużych rozmiarach, wysokim obrocie, zatem nie powinna być wynagradzana jak pracownicy zatrudnieni na analogicznych stanowiskach w dużych firmach.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy z dnia 13 10 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych(Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12, a więc przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

Organ ubezpieczeniowy jest uprawniony do badania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w sytuacji, gdy rażąco wygórowane dochody stanowiłyby podstawę wymiaru zasiłku chorobowego (patrz m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 04 2005 r., II UZP 2/05,OSNP 2005/21/338). Stanowisko takie znajduje potwierdzenie także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05 , OSNP 2006/11-12/192, zgodnie z którym ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Nie budzi wątpliwości, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych. Art. 353¹ k.c. stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Przepisy powyższe mają odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.). Oprócz swobody regulacji umownego stosunku prawnego, stawiają wymagania, aby treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

W sprawie niesporne jest, że odwołująca E. S. faktycznie wykonywała pracę na zajmowanym stanowisku przedstawiciela handlowego- doradcy począwszy od 1 sierpnia 2014 r. Na podstawie materiału dowodowego Sąd ocenił, że zakres czynności odwołującej sprowadzał się do negocjacji umów, wyszukiwania klientów, utworzenia strony internetowej, reprezentowaniu firmy wobec zleceniodawców. Na pewno te czynności wiązały się z odpowiedzialnością oraz dyspozycyjnością. Jednak trzeba zaznaczyć, że M. W. prowadzi jednoosobową działalność usługową, nie jest to działalność o dużym zasięgu. Praktycznie po zatrudnieniu E. S. wykonuje zlecenia tylko na rzecz jednej firmy (...). W ocenie Sądu wynagrodzenie ustalone dla odwołującej na początku pracy w kwocie 9.513,03 zł brutto jest wygórowane, tym bardziej, że nie znajdowało pokrycia w dochodach firmy. Poza tym, przy ocenie wysokości wynagrodzenia należy wyważyć nie tylko interes jednostkowy strony ale również interes publiczny, skoro podstawa wymiaru składek przekłada się na wysokość świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Ustalenie zbyt wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne, jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27.01.2014 r., sygn. akt III AUa 547/13 ,LEX nr 1428154).

Dlatego w ocenie sądu, można stwierdzić na podstawie wyników postępowania dowodowego, że pracownik na stanowisku umysłowym, który dysponuje odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym powinien otrzymywać wynagrodzenie adekwatne do zajmowanego stanowiska, ale na pewno nie wyższe niż wynagrodzenie za pracę pracowników zajmujących takie stanowiska na rynku pracy. Ze względu na rachunek ekonomiczny firmy i stawiane odwołującej zadania, na pewno wynagrodzenie to powinno też oscylować w kwotach odpowiadających średnim wynagrodzeniom dla pracowników na terenie Województwa (...). Nie ma bowiem uzasadnienia wypłacanie wynagrodzenia pracownikowi w kwocie 9.513,03 zł brutto na samym początku zatrudnienia, skoro jeszcze nie wykazał się oczekiwanymi wynikami pracy, a pracodawca nie ma środków bieżących na pokrycie tak ustalonego wynagrodzenia. Oceniając wynagrodzenie odwołującej, Sąd kierował się danymi zawartymi w informacjach pozyskanych przez organ rentowy, bowiem odzwierciedlają one rzeczywiste wynagrodzenia pracowników. Kierował się też danymi o wynagrodzeniach na terenie całego kraju zawartymi w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju bez wypłat nagród z zysku za II kwartał 2014 r. (Mon. Pol. poz. 579), które wyniosło 3943,91 zł.

Zatem wynagrodzenie przeciętne obowiązujące na obszarze województwa może być punktem odniesienia do oceny wynagrodzenia E. S. i przy uwzględnieniu okoliczności związanych z rozpoznawaną sprawą stanowić podstawę ustalenia takiego wynagrodzenia. Zdaniem Sądu, adekwatnym i zgodnym z zasadami współżycia społecznego, godziwym i ekwiwalentnym za rodzaj świadczonej pracy ,jest wynagrodzenie w kwocie 4200 zł brutto miesięcznie, przewyższające średnie wynagrodzenie miesięczne w skali kraju.

Wobec powyższego, na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. odwołanie oddalił.